

ROZTARGNAĆ SIĘ (8) *vb pf*

się (5), się (3).

rof- (5), roz- (3).

o oraz a jasne.

inf roztargnąć się (3). ◇ [fut 3 sg roztargnie się.] ◇ *praet 1 pl m pers* roztargnęliśmy się, -smy się roztargnęli (2). ◇ 3 *pl m pers* roztargnęli się (1). [subst roztargnęły się.] ◇ [plusq 3 sg f była się roztargnęła.] ◇ *con 3 sg m* by się roztargnął (1). ◇ *part praet act* roztargnąwszy się (1).

Sł stp s.v. roztargnąć, Cn, Linde brak.

1. [Rozerwać się:

Fraza: »roztargnie się powrozek«: Bowiem człowiek poydzie do domu wieczności fwey [...] Drzewiey niżli fie roztárgnie powrozek [Antequam rumpatur funiculus] srebny [...] á duch náwroci fie ku bogu któryż dał onego HierWielEccle 12/6.]

2. O wspólnotach i instytucjach: utracić jedność, ulec podziałowi, rozłamowi; *dispergi* Modrz (8) : A iáko między Pánem Chrístufem y Kościołem iego wieczne ieft złączenie [!]/ ktore fie roztárgnąć nigdy niemoże/ ták mocą tego Sákrámentu/ bywa mąż z żoną zobopolnie zięt y zwiázan KarnNap F4; Lácnieybyfmy złączywfy fie dáli fpolnemu náfzemu nieprzyiácielowi odpor: niżli roftárgnąwfi fie/ iedniby brzemińá nošili/ á drudzyby próznuiác cudzey fie nędzy dżiwowáli. ModrzBaz 125v; SkarŻyw 89; álbofmy ieden naród z Czechy byli/ á zá czáfem fie roztárgnęli. KochCz B2v; [WizFałeczDucha przedm A5; K.j.m. kaze stharosthom swym w Tatary uderzycz nye roztargnie sie dliathego przimierze CorfusDocum 1566 nr 142].

roztargnąć się na co (2): KrowObr 137; Z drugiéy ftrony żebychmy nie tylko w świetckich ale y w dużnych rzeczách od siebie różni byli/ roftárgnęliśmy fye ná dżiwne y rozmáité wiary KochWr 21.

Fraza: »musi się jedność roztargnąć« (1): [gdyby] nye wlfyfcy by ku yednemu końcu fpráwy fwoye fcyągáli [...] mufyálá by fye oná yednoć roztárgnąć. KromRozm III F8v.

Szeregi: »przerwać się i roztargnąć« (1): iżeby iuz ná tym Séymie koniecznie práwa á gruntowna Vnia [Polski z Litwą] ták w fkutek fwóy wftáwiona y wykończoná bylá: iżby nie tylko ná przyfzły czas przerwać fie y roztárgnąć nie moglá/ ále [...] SarnStat 1004.

»rozdzielić się i roztargnąć« (1): Minoryte Mnifzy ná dwie fie Sekcie rozdzielili y roftárgnęli pofwárzywfy fie. KrowObr 137.

[Przen: Nie chcieliśmy tego zaniechać, żebyśmy nie mieli oznajmić WM [...], iż mamy sam z Łomży wyjechać 15 ianuarii, bo się sądy roztargnęły ListyZygmAug 1562/356.

a) *Ulec zniweczeniu, zostać doprowadzonym do upadku:* Działo fie to gdy fie bylá bárzo mocno rzecz poľpolita Rzymfka/ ktora wfzytkiemu świátu pánowála/ roztárgnęła: gdy iá ieden przed drugim opánowác á gwałtownie zniewolić chćiał. CiceroKosz H4.]

Synonimy: 1. rozedrzyć się, rozerwać się; 2. rozdzielić się, rozerwać się, rozproszyć się.

Formacje współrdzenne cf TARGAĆ.

Cf **ROZTARGNIENIE, ROZTARGNIONY**